

Nazwa instytucji

Książnica Cieszyńska

Tytuł jednostki/Tytuł publikacji

Regulamin służbowy dla ces. i król. wojsk. Cz. 3, Piechota i strzelcy.

Liczba stron oryginału

62

Liczba plików skanów

62

Liczba plików publikacji

63

Sygatura/numer zespołu

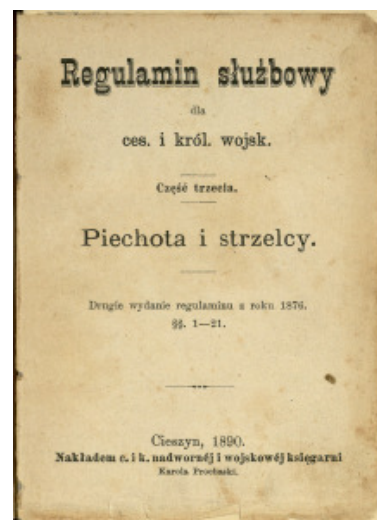
C I 034752/03

Data wydania oryginału

1890

Zdigitalizowano w ramach projektu pt.

**Udostępnienie cieszyńskiego dziedzictwa
piśmienniczego on-line**

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Śląskie.

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

Podręcznik dla c. i k. wojsk.

Nr. 3.

Regulamin służbowy.

dla

ces. i król. wojsk.

Część trzecia.

Piechota i strzelcy.

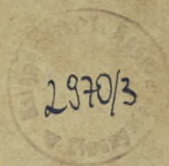
Drugie wydanie regulaminu z roku 1878.

§§. 1—21.

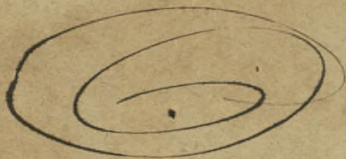
Cieszyn, 1890.

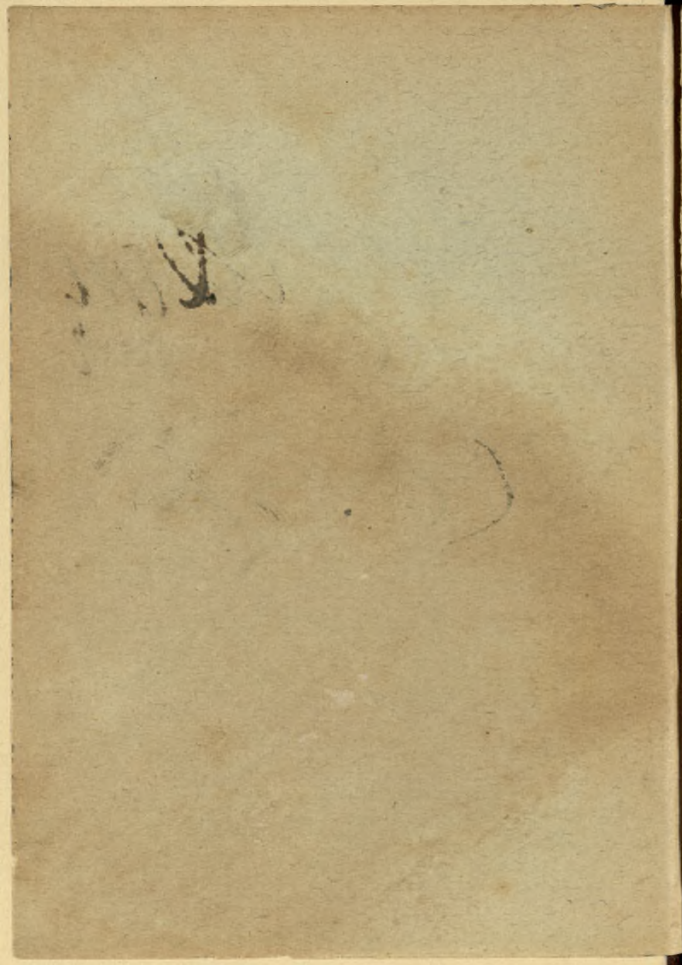
Wydawca: c. i k. nadwornéj i wojskowéj księgarni
Karola Prochaska.

Proszę się uważać szczególnie na drugą i ostatnią stronę
tęj okładki.

Alfred Bach.

Regulamin służbowy

dla

ces. i król. wojsk.

Część trzecia.

Piechota i strzelcy.

Drugie wydanie regulaminu z roku 1876.

§§. 1—21.

Cieszyn, 1890.

Nakładem c. i k. nadwornéj i wojskowéj księgarni
Karola Prochaski.

C.034 7521

Treść.

XXIII. Rozdział.

Przepisy osobiste.

	Strona.
§. 1. W ogólności.	1

Dla osób stanu szeregowego.

§. 2. Dla piechotnika (strzelca)	8
§. 3. Dla frajtra (przewodnika patrolnego)	10
§. 4. Dla podoficera w ogólności	11
§. 5. Dla kaprała (podstrzelczego)	13
§. 6. Dla sierzanta	15
§. 7. Dla feldwebela (nadstrzelczego)	17
§. 8. Dla kadeta i kadeckiego zastępcy oficera	22
§. 9. Dla jednorocznego ochotnika.	25
§. 10. Dla podoficera rachunkowego	26
§. 11. Dla sierzanta sztabowego	30
§. 12. Dla wozomistza	35
§. 13. Dla rusznikarza	37
§. 14. Dla pomocników	38
§. 15. Dla grajków	39
§. 16. Dla pionierów	42
§. 17. Dla nosicieli rannych i bandaży	43
§. 18. Dla woźnicy i dozorczy koni	45
§. 19. Dla rzeźnika	48
§. 20. Dla markietana	49
§. 21. Dla służebnika oficerskiego	51

XXIII. Rozdział.

Przepisy osobiste.

§. 1.

W ogólności.

Dla oficerów i szeregowych.

1. Żołnierz, od zarządzeń swych przełożonych zawisły, ma ich rozkazy z bezwarunkowém posłuszeństwem, dokładnie, punktualnie i tak dobrze, jak tylko może, wykonywać.

Obowiązkiem każdego żołnierza jest, swych przełożonych w spełnianiu ich służby czynnie wspierać.

Jeśli żołnierz znajdzie się w położeniu, iż na własną rękę działać musi, to winien każdego czasu mieć na oku przepisy do jego stosunku służbowego się odnoszące a w wątpliwych wypadkach ma to czynić, co mu się według zaprzysiężonego obowiązku, według honoru i rozumu stósowném wydaje.

2. Żołnierz musi posiadać a względnie przyswoić sobie te przymioty, wiadomości i te zręczności, jakie są do spełnienia jego zawodu wedle szarzy i stanowiska służbowego potrzebne.

Z tego powodu musi też przełożony znać powinności swych podwładnych, aby ich mógł

w swym zakresie działania odpowiednio pouczyć, dozorować i nimi kierować.

Żołnierz musi też być ze służbą swych przełożonych o tyle obznajomiony, aby w razie potrzeby — w miarę przepisów dotyczących zastępstwa w komendzie — mógł ich zastąpić.

3. Spełnianie wszystkich do uzyskania wyższej szarzy (funkcyi) ustanowionych warunków jest podstawą awansu.

4. Użycie żołnierza w wojnie ma być w pierwszym rzędzie miarą wymagań, jakie się mu stawiać mają.

Obok niezachwianej karności wytrwałość w marszu, dobre strzelanie i gruntowne wykształcenie do potyczki są najistotniejszymi warunkami do skutecznego działania piechoty (strzelców) we wojnie.

Także te osoby szeregowce, które do stanu bojowego nie należą (z wyjątkiem rusznikarzy), tudzież grajkowie, mają w ogólności odpowiadać tym wymaganiom, które się stawia osobom téjże szarzy stanu bojowego (Gefechtsstand) i powinny najmniej 6 miesięcy z bronią palną służyć przy kompanii.

5. Zawód żołnierski wymaga zdrowia, siły i wytrwałości. Zdrowie zachowuje się schludnością i umiarkowaniem, siłę wzmacnia się ćwiczeniem, a przez to, tudzież przez systema-

tyczne hartowanie się, uzyskuje się zdolność oporu i wytrwałość.

6. Znajomość języka niemieckiego, jako języka służbowego w wojsku, jest dla oficera i kadeta potrzebną, dla reszty osób stanu szeregowego ważną; osoby szeregowie muszą się starać, przynajmniej o tyle przyswoić sobie z języka niemieckiego, o ile to do ich służby potrzebne.

7. Znajomość języka dotyczącego oddziału wojskowego jest potrzebną koniecznie do uczenia szeregowych i spożytkowania ich narodowych właściwości. Ci, którzy tym językiem nie władają, muszą się starać, aby go sobie rychło przyswoili.

8. Żołnierz musi być zaopatrzony w przepisaną odzież i zbroję i takowe w należytnym stanie utrzymywać. Stosuje się to także do wszystkich tych, którzy pieniężny ryczałt na odzież pobierają lub własnym kosztem sobie odzież i zbroję sprawiają.

Obuwie żołnierza musi pasować i być wygodne, aby jego zdolność do marszu była zapewniona.

9. Żołnierz musi wszystko tak mieć w pogotowiu, aby każdej godziny w dzień i w nocy szybko i zupełnie uzbrojony mógł wystąpić.

W razie alarmu musi się żołnierz bez zwłoki udać do swój kwatery a potem w pełnej zbroi

jak najrychlej i bez hałasu na plac formowania. Jeśli osobliwszy pośpiech potrzebny i brak czasu do zupełnego przyodziania się, to powinien pochwycić przynajmniej broń i amunicję i śpieszyć do swego przydziału.

10. Żołnierz musi obstać na swych dochodach; ma on wieść życie porządne chociaż skromne, nie robić długów ani nie pożyczać pieniędzy.

11. Wyfasowane artykuły zaopatrzenia ma żołnierz wedle przepisu przechowywać. Takowe muszą mu do oznaczonego czasu wystarczyć.

Rezerwowy zapas zaopatrzenia może być tylko w razie konieczności lub wskutek zarządzenia komendanta wojsk (oddziału) naruszony.

12. Żołnierz musi wydane mu dokumenta osobiste (kartkę legitymacyjną, paszport wojskowy, marszrutę, zezwolenie urlopu i t. p.) starannie przechowywać. To samo tyczy się także wszystkich innych w przechowanie oddanych mu przedmiotów.

13. Żołnierz musi znać nazwiska swych przełożonych i kwatery do garnizonu należących.

Przełożeni, od komendanta poddziału w dół, powinni znać osobiście wszystkich swych podwładnych.

14. Przy komenderowaniu podwładnych do osobliwszych czynności służbowych należy brać wzgląd na ich uzdolnienie.

Komenderowanie do służby kolejno pełnić się mającej dzieje się w regule według rangi od dołu począwszy. Jeśli kogo dwie służby równocześnie spotkają, ma ważniejsza służba pierwszeństwo.

Rozpoczętą służbę liczyć należy zawsze jako spełnioną.

15. Żołnierza nie wolno używać do posług prywatnych, które z jego powołaniem są niezgodne lub wojskowej powadze uwłaczają.

16. Nieczynni muszą być pomni zobowiązań wynikających z ich stosunku wojskowego i takowych ściśle przestrzegać. Powołaniu do służby mają każdego czasu bez oporu zadość czynić.

Dla szeregowych.

17. Żołnierz powinien co dzień rano myć twarz, osobliwie oczy, usta i uszy tudzież kilka razy dziennie ręce, zęby czyścić, brodę i włosy czesać, tudzież według potrzeby paznogie, włosy i brodę podstrzygać, a przynajmniej raz na tydzień bieliznę zmieniać. O ile to możliwe, powinien często nogi a także od czasu do czasu całe ciało obmywać.

18. Żołnierz powinien unikać wystawiania nienakrytej głowy na żar słońca, szybkiego chłodzenia się przy wielkim upale lub nagłego rozgrzewania się przy wielkiem zimnie. Jeżeli się żołnierz orzeźwia świeżym napojem, zanim płuca dostatecznie ochłodzone, to powinien szkodliwym następstwom przez szybkie chodzenie zapobiedz. Jeżeli podczas wielkiego zimna brak czucia kostnienie członków zapowiada, a skóra barwę naturalną traci, należy dotyczące części ciała śniegiem lub zimną wodą tak długo mocno nacierać, aż czucie, ciepłota ciała i różowa barwa skóry powróci.

Szczególniejszą staranność mieć należy około nóg, osobliwie na marszach. Każde zranienie nóg musi żołnierz natychmiast meldować.

Jeśli żołnierz zachoruje, ma to bezzwłocznie meldować. Nie śmie on nigdy słabości taić, gdyż przy pomocy w należytych czasie może być łatwo uleczoną a w oddziale sanitarnym znajdzie on taką pielęgnację, jaka dla odzyskania zdrowia jest potrzebną. Tam wolno mu też tak przy codziennych wizytach jakoteż przy odwiedzinach przełożonych wprost prośby przedkładać.

19. Mniejsze uszkodzenia munduru ma żołnierz sam naprawiać; wszelkie inne szkody w ubiorze skarbowym lub w zbroi mają być natychmiast meldowane.

Munduru ostrą szczotką czyścić nie wolno.

Obuwie należy czyścić codziennie i często tłuszczem niesłonym smarować.

Żołnierz winien każde uszkodzenie obuwia natychmiast meldować. Jeśli otrzyma inne obuwie, musi meldować czy mu pasuje.

Zbroję i amunicję należy według instrukcji broni w należytych stanie utrzymywać, a ostrą amunicję według przepisu przechowywać.

Lśniące żelazo zbroi należy zatłuszczaniem i ocieraniem przed rdzą chronić, mosiądz stosownym środkiem czyścić.

Naczynia kuchenne z blachy cyną pobielanej należy myć ciepłą wodą; żelazne naczynia kuchenne można ze strony zewnętrznej popiołem czyścić.

20. Żołnierz musi wszystkie wydatki na utrzymanie czystości ciała tudzież na czyszczenie odzieży i zbroi z własnych dochodów ponosić.

21. Żołnierz jest obowiązany przybory (Proprietäten) z naręcznego zakupione aż do ukończenia służby wojskowej w użytecznym stanie utrzymywać i musi je mieć zawsze ze sobą, ilekroć do czynnej służby wstępuje.

22. Tytoniu wojskowego, który po niższej cenie nabywa, nie wolno mu odprzedawać.

Dla osób stanu szeregowego.

§. 2.

Dla piechotnika (strzelca).

23. Piechotnik (strzelec) musi znać swe przepisy służbowe, wykształcić się zupełnie do użycia w polu, wydoskonalić się zupełnie we władaniu bronią palną i starać się o to, aby był celnym strzelcem.

Musi uzyskać wytrwałość w marszu przy zupełnem obładowaniu i wprawność w używaniu rydła wojskowego.

Broń swą musi znać co do jej istoty i umieć ją przechowywać w należytem stanie tak samo jak rysztunek i mundur.

Musi on znać przepisy dotyczące ubioru i uzbrojenia, utrzymania zdrowia, ogólnego podziału wojsk a osobliwie własnego oddziału, tudzież być obznajomionym z obowiązkami wynikającymi z ustawy wojskowej i wiedzieć, jak się ma zachować na czasowym urlopie, tudzież w stosunku nieczynnym.

24. Znajomość czytania, pisania i rachowania jest mu pożyteczną i do awansu niezbędną; należy się więc o nią starać i o ile możliwości w niej się doskonalić.

25. Żołnierz musi ściśle przestrzegać udzielonych mu pouczeń, jak się ma z obuwem

obchodzić, jak ma uszkodzenia nóg unikać i jak się ma zachować, jeśli się takie uszkodzenia zdarzą.

26. Sprawni piechotnicy, na których się spuścić można, pełnią w razie potrzeby służbę frajtrów.

W miarę okoliczności można przydatnemu piechotnikowi także komendę izbową poruczyć.

Jeśli się piechotnika przy kształceniu rekrutów do pomocy używa, to ma on to za odszczególnienie uważać i swych młodych towarzyszy gorliwie i cierpliwie o służbie pouczać.

27. Prośby lub zażalenia może piechotnik z uwzględnieniem dotyczących przepisów, w I. części zawartych, bezpośrednio przełożonemu (komendantowi kamrackiemu), a potem przez sierżanta i pełniącego służbę feldwebła komendzie kompanijnéj oznajmiać. Prośby i zażalenia, które do komendy kompanijnéj wnoszone być mają, należy przedłożeniem księgi raportowéj lub osobném oznajmieniem podać do wiadomości oficera kompanii (kadeckiego zastępcy oficera), który przy każdoczesnym raporcie kompanijnym ma być obecny.

Tę drogę należy także względem tych meldunków zachować, które według przepisów I. części w drodze służbowéj mają być czynione.

28. Przepisana tu droga służbowa stosuje się w odpowiedni sposób także do reszty osób stanu szeregowego, o ile względem nich poniżej nic odmiennego nie jest ustanowione.

§. 3.

Dla frajtra (przewodnika patrolnego).

29. Frajter lub przewodnik patrolny (Patrouilleführer) jest kamrackim komendantem i przewodnikiem gromadek lub jego zastępcą a bezpośrednim przełożonym przydzielonych mu pod nadzór żołnierzy; musi on ich umieć nie tylko we wszystkich gałęziach służby pouczać, lecz ma na nich także własnym przykładem korzystnie wpływać.

30. W służbie inspekcyjnej przypada mu służba inspekcyjnego frajtra, względnie kaprała ode dnia; w służbie strażniczej, jeśli nie jest komendantem straży, służba przewodnika.

Używa go się też jako frajtra ordonansowego, jako komendanta patroli, a w razie potrzeby także jako komendanta izbowego.

31. Przy zwyczajnych robotach koszarowych (obozowych) używa się frajtra tylko jako komendanta lub dozorcę.

§. 4.

Dla podoficera w ogólności.

32. Podoficer ma zadanie, podwładnych żołnierzy pouczać, dozorować i nimi kierować. Nadzorowanie podwładnych, nakłanianie ich do ścisłego spełniania obowiązków, a w szczególności przestrzeganie szczegółów służby, stanowią istotny jego zakres działania.

33. Podoficer winien posiadać wszystkie przymioty dobrego żołnierza, a pod względem moralności, gorliwości i poczucia obowiązków ma być dla podwładnych przykładem.

Musi on się starać, w czytaniu, pisaniu i rachowaniu potrzebną biegłość uzyskać, język niemiecki jako język służbowy wojsk sobie przyswoić, a swe doświadczenia służbowe i zręczność w kierowaniu żołnierzami rozszerzyć.

34. Podoficer musi umieć poważanie podwładnych pozyskać i swoją powagę zachować. W ścisłej spólności z żołnierzem żyjąc, może on go jak najlepiej poznać, a przykładem i pouczeniem korzystnie na niego wpływać.

Musi on się starać, dobre przymioty podwładnych utwierdzić, złym zaś skłonnościom wszelkimi możliwymi środkami przeciwdziałać.

Nie wystarcza, aby podoficer błędy podwładnych tylko karcił; musi on ich także pouczać, jak błędów unikać mają.

Nagany nie należy mimo wszelkiej energii w sposób poniżający ani też w obecności przełożonych lub obcych udzielać.

Postępowanie podoficera nie ma być pod żadnym warunkiem ani złośliwe, ani też nieufności wzbudzać nie powinno.

Nie odosobniając się od podwładnych, musi podoficer przecież wszelkiej poufałości unikać, któraby jego powadze uwłaczała. Grać z nimi, pijatyki odbywać lub pieniądze od nich pożyczać, jest nieprzyzwoitą i karygodną.

Ważną powinnością podoficera jest, nadzorowanie podwładnych względem przepisów dotyczących ich zdrowia. Z tego powodu musi częste wizytacje przedsięwziąć.

35. Podoficer uprawnionym i obowiązany jest do przedsięwzięcia aresztowań w nieobecności przełożonych, jeżeli tego strzeżenie prawa lub karność wojskowa wymaga.

Pijani żołnierze mają być z ominięciem wszelkich sprzeczek natychmiast aresztowani, jeśli się na pierwsze upomnienie spokojnie zachować nie chcą.

O każdym aresztowaniu należy w drodze służbowej donieść przełożonej komendzie.

36. Dyscyplinarne prawo karania przysługują podoficerowi tylko w wypadkach w punkcie 664 części I. wymienionych.

37. Jako komendantowi wydziałowemu (Detachment-Commandant) może mu być ze strony przełożonego komendanta (poddziału) nadane uprawnienie do udzielania pozwoleń wydania się poza czas capstrzyku szarom pewnym i żołnierzom wydziału w wypadkach uwzględnienia godnych i z odpowiedniem ograniczeniem liczby i czasu.

38. Podoficer musi mieć przepisane wykazy (listy) i notatkę.

§. 5.

Dla kaprała (podstrzelczego).

39. Kaprał lub też podstrzelczy (Unterjäger) jest komendantem kamractwa (pewnej liczby żołnierzy) i ma wśród niej porządek i karność utrzymywać, tudzież ścisłego spełniania obowiązków przestrzegać, a sierzanta (Zugsführer) w pełnieniu jego służby najusilniej wspierać.

40. Czuwa on nad czystością cielesną podwładnych, trzymaniem mundurów, rysztunku, broni, amunicji, tudzież przyborów polowych w porządku i nad należytem, schludnem przyodzianiem (Adjustierung).

Musi on swoich ludzi często, a gdy służbę rozpoczynają lub takową ukończyli, zawsze wizytować.

42. Jeśli kapral ma komendę izbowa, to przypadają nań powinności w części I. wymienione.

43. Kapral jest w regule przewodnikiem gromadek.

44. W służbie inspekcyjnej używa go się jako kaprała ode dnia, w służbie strażniczej jako komendanta straży lub jako odprawiającego podoficera, w służbie ordonansowej jako podoficera ordonansowego.

45. Sprawuje on także służbę komendanta patrolu lub straży polnej, kwaterniczego podoficera, komendanta ordonansowego posterunku listowego, a w razie potrzeby jest on także komendantem wydziału (Detachment) lub transportu.

§. 6.

Dla sierzanta.

46. Sierzant (Zugsführer) jest przełożonym przydzielonego mu plutonu (Zug). Należący do plutonu komendanci kamractwa są jego bezpośrednimi podwładnymi.

Jego zakres działania umożliwia mu wielki wpływ na podwładnych i zawiera w sobie odpowiedzialność, która go do sprężystości i nieustrudzonej gorliwości pobudzać musi.

47. Poucza on żołnierzy swego plutonu o ich powinnościach względem zachowania zdrowia, utrzymywania w należytem stanie munduru i rysztunku, broni, amunicyi i sprzętów polnych, przestrzegania porządku i czystości w kwaterach i jest za dokładne spełnianie dotyczących przepisów odpowiedzialnym.

Nakłania on podwładnych komendantów kamrackich do spełniania ich powinności.

Współdziałanie kompanijnych szarzy inspekcyjnych jest w §. 28 części I. określone.

48. Sierżant stara się o to, aby żołnierze znali swych przełożonych co do szarzy i po nazwisku.

49. Musi on swych ludzi często, osobliwie przed rozpoczęciem i po ukończeniu służby, tudzież przed wychodem (§. 33 części I.) wizytować.

50. Sierżant nadzoruje menażowanie swego plutonu. W wypadku, który jest w punkcie 235 części I. określony, prowadzi on także gospodarkę menaży.

51. Musi on mieć listę plutonową, która według podobnego formularza jak lista kamractwa ma być sporządzona.

52. Sierżant przydziela ludzi do téj w obrębie plutonu pełnić się mającej służby, która nie wchodzi w zakres podwładnych komendan-

tów izbowych, tudzież do takiej służby, do której pluton ma sumaryczne zlecenie dostawienia ludzi, i prowadzi ich spis (Commandier-Liste).

Musi on zawsze wiedzieć, gdzie każdy poszczególny żołnierz jego plutonu jest komenderowany czyli przydzielony.

53. Sierżant prowadzi zapiski względem stanu mundurów plutonu. On dozoruje, aby bielizna była czysta, poleca jednemu z podoficerów lub frajtrów, aby prowadził spis bielizny i uważa na to, aby pieniądze za pranie punktualnie były płacone.

54. Sierżant prowadzi także wykaz pobieranego przez żołnierzy tytoniu i wypłaca przypadającą należność komendzie kompanijną.

55. W służbie inspekcyjnej może być w razie potrzeby użyty do służby feldwebla inspekcyjnego.

Do innych służb w punktach 44 i 45 wymienionych używa się sierżanta w regule tylko wtedy, jeśli osobliwsze stosunki tego wymagają.

Bez koniecznej potrzeby nie należy w ogóle sierżanta od jego plutonu odkomenderowywać.

§. 7.

Dla feldwebła (nadstrzelczego).

56. Feldwebel lub nadstrzelczy (Oberjäger) jest kierującym służbą organem

komendanta kompanii a jako taki bezpośrednim przełożonym sierżantów.

57. Ma on być człowiekiem ogłednym, wypróbowanej rzetelności i stałego charakteru, tudzież posiadać wiadomości wojskowe, któreby go uzdolniały, iść komendantowi kompanii na rękę.

58. Osobliwie ważną jest dla feldwebela rzeczą, znać właściwości charakteru i zdolności podwładnych szarzy i żołnierzy, aby mógł przydatność każdego należycie ocenić i potrzebnych w tym względzie wyjaśnień udzielić.

59. Feldwebel pośredniczy w ogłaszaniu rozkazów, jeśli oficer (kadecki zastępca oficera) sam tego nie spełnia, i pilnuje, aby takowe przez podwładnych należycie było wykonywane.

Musi on usilnie wpływać na utrzymanie wewnętrznego porządku.

Jego wpływ na służbę inspekcyjnych szarzy w kompanii reguluje §. 28. części I.

60. Feldwebel komenderuje żołnierzy od sierżanta w dół do służby i prowadzi listę komenderunku (Commandier-Liste), tudzież księgę straży (Wachbuch) według następujących formularzy.

Względem komenderunku stosują się przepisy ogólne w punkcie 14 podane.

Piechotników należy kolejném następstwem jednakże w ten sposób do służby komenderować, aby starsi i młodszy ludzie, doświadczeni i mniej doświadczeni, byli należycie pomieszani.

61. Jawiące się do raportu osoby stanu szeregowego ma feldwebel według porządku w księdze raportowej oznaczonego ustawić a potem oficerowi kompanii (kadeckiemu zastępcy oficera) — a jeśli się raport przed zgromadzoną kompanią odbywa, najwyższemu (rangą najstarszemu) oficerowi podwładnemu — zdać meldunek.

62. Feldwebel zarządza, aby przed wykonaniem kary aresztu zastrzonego, odosobnionego lub ścisłego więzień był przez lekarza oglądany.

Zważa on na to, aby ludziom, którzy do aresztu iść mają, odebrane były i należycie przechowane pieniądze lub inne rzeczy wartościowe, tudzież wszystko, coby im służyć mogło za broń lub do ucieczki pomocnóm było, albo czego użytek jest wzbroniony, tudzież aby ci ludzie sierżantowi sztabowemu (Stabsführer) oddani byli z przepisany mundurem i z kartką służbową przez komendę kompanijną wystawić się mającą, na której nazwisko i szarżę, przy-

czyna uwięzienia, czas i rodzaj kary uwidocznione być mają.

63. Jeśli którego żołnierza brakuje, każe go feldwebel przez podoficera i kilku doświadczonych szeregowców szukać i melduje ten wypadek bez zwłoki najwyższemu (rangą najstarszemu) przy kompanii obecnemu oficerowi podwładnemu (w danym razie kadeckiemu zastępcy oficera) i komendantowi kompanii.

64. W razie alarmu musi dołożyć wszelkich starań, aby się żołnierze jak najrychleń zgromadzili.

65. Przy wszystkich wystąpieniach (Ausrückungen) kompanii zabiera feldwebel ze sobą codzienny spis stanu (Standes-Vormerkung), prowadzony przez podoficera rachunkowego.

66. Feldwebel prowadzi spis broni (Waffen-Grundbuch) i księgę reparacyj broni, tudzież zapiski strzałowe (Schussvormerkungen) według istniejących w tym względzie przepisów.

67. On przechowuje karabiny izbowe tudzież ich rekwizyta i jest za konserwowanie odpowiedzialnym.

68. We wszelkich wypadkach, gdzie żołnierze wydanéj im amunicyi ostréj nie potrzebują, ma feldwebel takową natychmiast odebrać i według zarządzeń komendanta kompanii bezpiecznie przechować.

69. Feldwebel powinien przy wystąpieniach żołnierzy brakującego sierżanta umieć zastąpić.

Na zarządzenie komendanta kompanii może on być także jako instruktor użyty.

Do służby inspekcyjnej komenderuje się go jako feldwebla inspekcyjnego.

Względem użycia go do służb w punktach 44 i 45 wspomnianych tudzież co do dłuższych odkomenderowań feldwebla od kompanii stosuje się to, co w punkcie 55 powiedziano.

70. Użycie drugiego feldwebla (nadstrzelczego), jeżeli się takowy przy kompanii znajduje, do służby kompanijnej reguluje komendant kompanii.

Do służby inspekcyjnej używa się go jako feldwebla inspekcyjnego, do innych zaś służb wedle potrzeby.

Co do drogi służbowej (punkt 27) podlega drugi feldwebel kierującemu służbą feldweblowi wtedy, jeśli tenże jest rangą starszy.

71. W nieobecności oficera i zastępcy kaddeckiego zastępcy oficera stoi kompania pod rozkazami (starszego rangą) feldwebla.

§. 8.

Dla kadeta i dla kaddeckiego zastępcy oficera.

72. Kadet ma przez złożenie egzaminu i przy wypełnieniu innych z mianowaniem na

kadeta połączonych warunków widoki awansu na oficera.

To cechuje jego stanowisko wobec szeregowców jakoteż wobec korpusu oficerskiego i jest miarą jego zachowania się w służbie i poza służbą.

Przy gorliwém usiłowaniu, nabycia wszystkich tych praktycznych wiadomości, któreby go uzdolniały całkowicie odpowiedzieć kiedyś trudnemu i z wielką odpowiedzialnością połączonemu stanowisku oficera, winien się on szczególniejszą służbistością, punktualném spełnianiem obowiązków i nienaganném zachowaniem odznaczać a stałością charakteru, rycerskim sposobem myślenia, żywém poczuciem honoru i delikatnością obyczajów okazywać się godnym swego zaszczytnego powołania.

73. Kadet może mieć szarzę kaprała (podstrzelczego), sierzanta, feldwebła (nadstrzelczego) lub kadeckiego zastępcy oficera; szarza sierzanta jest jednak tylko tytularną.

74. Kadet stosuje się do przepisów swojej szarży; jeśli niema żadnej szarży, dotyczą jego osoby przepisy istniejące dla piechotnika (strzelca).

Kadet bez szarży ma być przy zwyczajnych robotach koszarowych (obozowych) używany tylko jako komendant lub jako organ nadzorczy.

75. Kadeta pułkowego — z wyjątkiem kadeckiego zastępcy oficera — wyznacza komendant pułku na chorążego.

76. Względem używania kadetów do instrukcyjnych zatrudnień oficera stosują się dotyczące przepisy instrukcyi dla c. k. szkół wojskowych; toż samo względem praktycznego wykształcenia kadetów w kierunku administracyjnym przy kompanii i w adjutanturze pułkowej (batalionowej).

77. Poza służbą winien kadet ile możliwości tylko w kołach oficerskich, w ogóle tylko w dobrém towarzystwie obcować.

78. Kadeckiego zastępcę oficera używa się do tych służb podwładnych oficerów kompanii, które nie muszą być wyłącznie przez oficerów pełnione.

Nie może on być użyty jako adjutant, jako oficer ordonansowy, jako oficer inspekcyi koszarowej, jako komendant straży oficerskiej lub jako członek (zastępca) rady honorowej (wydziału téjże rady).

Nie może on być także członkiem przy wyrokach sądu wojennego lub doraźnego zamiast oficera.

Kadeckiemu zastępcy oficera nie należy też poruczać samodzielnego załatwiania spraw ekonomiczno-administracyjnych, które są z poręką lub obowiązkiem odszkodowania połączone.

79. W charakterze kadeta dotyczą go też przepisy punktów 72, 76 i 77.

80. Kadecki zastępca oficera podlega w takich sprawach, które drogą służbową iść muszą, komendantowi kompanii za pośrednictwem najwyższego (rangą najstarszego) z podwładnych oficerów.

§. 9.

Dla jednorocznego ochotnika.

81. Jednorocznemu ochotnikowi są prawnie przyznane pewne uwzględnienia w tym przypuszczeniu, iż stanie się użytecznym oficerem rezerwy.

Musi on się przeto z gorliwością do swego wojskowego wykształcenia przykładąć, a w charakterze i społeczném stanowisku starać się tym wymogom odpowiedzieć, któreby go szarzy oficerskiej godnym czyniły.

Ochotnik jednoroczny powinien w pełnieniu swych powinności być przykładem dla innych żołnierzy. Ma on w zachowaniu się objawiać tę skromność i ten takt, który wykształconego człowieka w życiu społeczném cechuje.

82. Zresztą odnoszą się do niego te przepisy osobiste, które dla piechotnika (strzelca),

względnie dla szarży, którą nosi, istnieją. Szarża może mu być w czasie czynnej służby tylko jako tytuł nadana.

83. Ochotników jednorocznych, nie mających szarży, należy do zwyczajnych robót koszarowych (obozowych) tylko jako organa nadzorcze używać.

84. Jednorocznych ochotników, którzy drugi rok jako piechotnicy (strzelcy) czynnie służyć muszą, należy także od zwyczajnych robót koszarowych (obozowych) uwolnić.

§. 10.

Dla podoficera rachunkowego.

85. Podoficer rachunkowy załatwia w myśl istniejących przepisów sprawy ekonomiczno-administracyjne i sprawy kancelaryjne kompanii według wskazówek komendanta kompanii.

Tu należą w szczególności:

86. Prowadzenie spisu żołnierzy tudzież inwentarzy mundurów, rysztunku, sprzętów polowych, armatury i amunicji karabinowej, łóżek, sprzętów kasarnianych, przyborów do gimnastyki i szermierki, książek służbowych, tudzież względem innych poddziałowi przydzielonych przedmiotów skarbowych, wreszcie względem

cywilnej odzieży żołnierzy i prowadzenie kartek legitymacyjnych;

załatwianie spraw kancelaryjnych połączonych ze zmianami stanu wojska, fasunkami, odwozami, stratami, uzupełnieniami i t. d.;

zażądanie wszystkiego, czego kompania potrzebuje i wykazanie użycia tegoż;

prowadzenie protokołu korespondencyj, zapisu podań, książki ekspedycyjnej (pocztowej; układanie podań i załatwianie wszelkich czynności pisemnych, których służba wymaga;

prowadzenie książki raportowej;

prowadzenie księgi chorych, lekarskiego protokołu wizytacyjnego i kartek zapisnych (Vormerkblätter).

87. Podoficer rachunkowy stara się także o utrzymanie w porządku zasobów magazynu kompanijnego; szeregowcom dozwala on wstępu do magazynu tylko wtedy, gdy sam jest obecny.

88. Podoficer rachunkowy załatwia fasowanie mundurów, armatury i rysztunku, przedmiotów polowych i amunicji z magazynu pułkowego (batalionowego), tudzież oddanie takowych.

Fasuje on naturalia i serwis dla poddziału, tudzież przechowuje i rozdziela je według wskazówek komendanta kompanii; do niego należy też fasowanie i rozdzielanie tytoniu wojskowego.

89. Podoficer rachunkowy dba o ewidencję i przechowanie służbowych ksiąg kompanii, które nie są do rezerwacyjnego użytku służbowego przeznaczone.

90. Dozoruje on kucharzy i profesjonalistów kompanii w wykonywaniu ich robót.

91. Ma on też uczyć tych żołnierzy, których komendant kompanii do zastępowania podoficera rachunkowego wyznaczy.

92. Podoficer rachunkowy prowadzi według postanowień części I. codzienny wykaz stanu (Standes-Vormerkung), który to wykaz feldwebel przy każdym wymarszu (Ausrückung) ze sobą zabiera.

93. Wysyła on codziennie w nakazanym czasie raport ranny, potrzebny komendzie batalionowej do prowadzenia księgi raportowej.

94. Ma być codziennie obecny przy raporcie kompanijnym.

95. Podoficer rachunkowy udaje się w czasie odprawy (Abfertigung) z kapralem ode dnia do adjutantury pułkowej a potem do adjutantury batalionowej i przynosi rozkazy komendantowi kompanii.

96. Ma być przy peryodycznych wizytacjach lekarskich obecny i prowadzić nominalną listę wizytacyjną; stara on się o to, aby ci żołnierze, którzy wskutek zatrudnienia nie mogą

być przy wizytacyi, byli lekarzowi przy następnej wizycie chorych przedstawieni.

97. Podoficer rachunkowy sprawuje podczas pokoju służbę feldwebła inspekcyjnego; może on być także, jeżeli zatrudnienie jego na to zezwala, być do instrukcyjnej służby i do ćwiczeń pociągany. W ćwiczeniach w uzupełnianiu amunicyi ma zawsze brać udział.

98. Wojskowe rozkazy nad kompanią lub jej częścią może podoficer rachunkowy, w obecności oficerów i wyższych (rangą starszych) podoficerów tylko wtedy objąć, jeśli jest do tego przez komendanta kompanii wyraźnie upoważniony.

99. W potyczce ma on według postanowień II. części i regulaninu ćwiczeń dla c. k. wojsk pieszych prowadzić wozy amunicyjne, amunicję wydawać i fasunki z dywizyjnego parku amunicyjnego skutecznie.

100. Podoficer rachunkowy podlega co do należących doń ekonomiczno-administracyjnych i innych zatrudnień kancelaryjnych komendantowi kompanii — a jeśli któremu z oficerów kompanii (kadeckiemu zastępcy oficera) nadzorowanie tych zatrudnień poruczone — temuż ostatniemu.

Względem drogi służbowej (punkt 27) podlega podoficer rachunkowy tylko wtedy kie-

rującemu służbą feldweblowi, jeśli tenże jest wyższy lub rangą starszy.

101. Podoficerowie rachunkowi przydzieleni do kadry (kompanii) uzupełniającej prowadzą własny spis i ewidencję gażystów w nieczynnym stosunku pozostających tudzież szeregowców pułku (batalionu) według wskazówek przydzielonego do kadry kapitana (komentanta kadry). Tenże używa ich także do załatwiania tych czynności przy kadrze, które według powyższych przepisów do podoficera rachunkowego w kompanii należą.

102. Podoficerowie rachunkowi, którzy po złożeniu egzaminu fachowego i posiadając inne potrzebne przymioty do zamianowania oficerami rachunkowymi są zapisani, muszą się starać, dać nie tylko dowody swego uzdolnienia do tej szarzy w praktycznej służbie, lecz także pod względem charakteru i towarzyskiej oświaty tym wymogom odpowiedzieć, które z zaszczytnym stanowiskiem oficera są połączone.

§. 11.

Dla sierżanta sztabowego.

103. Sierżant sztabowy (Stabsführer) nadzoruje areszty dyscyplinarne, a nadto używa się go do współdziałania przy utrzymywaniu

porządku i schludności w koszarach, kwaterach i obozach, do pomocy oficera prowiantowego przy nadzorowaniu markietanów i innych przekupniów, przy fasunkach, do przynoszenia zwyczajnych przesyłek pocztowych i t. p., a w razie potrzeby także w wojskowym magazynie augmentacyjnym.

Ma się on jawić codziennie przy odprawie komendy pułkowej (batalionowej).

Gdzie się kilku sierżantów sztabowych znajduje, rozdziela się między nich wyźwspomnianą służbę według zarządzeń komendanta wojsk.

104. W razie mobilizacyi służy jeden sierżant sztabowy jako pułkowy (batalionowy) wozomistrz (Wagenmeister) przy pułkach piechoty ten, który w czasie pokoju do kadry uzupełniającej jest przydzielony. Jeden sierżant sztabowy ma pod swemi rozkazami na marszach pociąg potyczkowy (Gefechts-Train), przy pułkach strzelców nadto jeden sierżant kolumnę prowiantową; pozostających jeszcze sierżantów sztabowych używa się do nadzorowania wozów amunicyjnych i aresztantów.

Przy rozpoczęciu potyczki obejmuje komendę nad wozami amunicyjnemi według punktu 96 części II. najwyższy (rangą najstarszy) podoficer rachunkowy.

105. Sierżant sztabowy, któremu nadzorowanie aresztów dyscyplinarnych poruczono, jest za regulaminowe wykonywanie kar dyscyplinarnych odpowiedzialny.

106. Obejmuje on aresztantów na podstawie kartki służbowej według punktu 62 przez dotyczącą komendę wystawioną i wizytuje ich ponownie z dokładnością w tymże punkcie przepisanej.

Przedmioty, których aresztantom według punktu 62 pozostawić nie można, należy odebrać i oficerowi prowiantowemu oddać.

107. Sierżant sztabowy ma areszty często i w rozmaitych godzinach, w dzień i w nocy oglądać i wszelkie nieprawidłowości usuwać. Osobliwie ma się on przekonywać, czy aresztanci niebezpiecznych narzędzi nie posiadają, czy nie zachodzi podejrzenie ucieczki, czy okna, drzwi i piece dobrze zaopatrzone, czy strażę należyście ustawione i czy swój obowiązek spełniają, tudzież czy zakucia są w należytych stanie.

Aresztanci muszą się codziennie myć i przynajmniej raz na tydzień bieliznę zmieniać.

Używanie gorących napojów jest tylko za wyższm upoważnieniem dozwolone.

Przyjmować odwiedziny lub pijatyki odprawiać, jest aresztantom bezwarunkowo wzbronione. Do będących w śledztwie sądowm aresztantów dozwolony jest przystęp tylko tym,

którzy służbowo ku temu są powołani. Bez osobnego pozwolenia nie wolno aresztantom ani listów wysyłać, ani odbierać, a nadesłane do nich pisma należy oficerowi prowiantowemu oddawać.

Gdy który aresztant zachoruje, należy się o pomoc lekarską postarać.

Sierzant sztabowy dba o czyszczenie lokalu aresztanckiego, tudzież o należyte obchodzenie się ze światłem.

Klucze od aresztów ma sierżant sztabowy — a jeśli są strażę przy aresztach ustawione — komendant straży przechowywać.

108. Przy wypuszczeniu aresztanta oddaje go sierżant sztabowy za zwrotem wyżej wspomnianej kartki służbowej, na której spełnienie kary potwierdza dotyczącemu poddziałowi.

109. Sierzant sztabowy prowadzi względem przyrostu i ubytku aresztantów zapiski, w których obok nazwiska i szarzy aresztantów także przyczyna, czas trwania i rodzaj kary ma być wymieniony.

110. Melduje on codziennie oficerowi prowiantowemu liczbę aresztantów, tudzież sprawę każdego z nich dotyczącą.

111. Na marszach zważa sierżant na utrzymanie karności i porządku między aresztantami a na stacyach marszowych stara się o bezpieczne ich zamknięcie i strzeżenie.

Przy rozpoczęciu potyczki zarządza, aby aresztanci wkroczyli do swych poddziałów.

112. Jeśli się sierzanta sztabowego używa do współdziałania przy utrzymywaniu porządku i schludności w koszarach, kwaterach i obozach, to oficer prowiantowy wyznacza mu jego powinności według zarządzeń komendanta koszar (obozu) lub oddziału wojsk.

113. Przy nadzorowaniu markietanów i innych upoważnionych przekupniów ma sierzant sztabowy baczyć na to, aby była u nich należyta waga i miara, aby się trzymali oznaczonej w danym razie taksy, tudzież aby niezdrowych artykułów żywności nie sprzedawali. Nieuprawnionych przekupniów cierpieć nie wolno.

Wszelkie nieprawidłowości ma natychmiast oficerowi prowiantowemu meldować.

114. W magazynie augmentacyjnym (wojskowym) spełnia sierzant sztabowy z dodanymi mu żołnierzami czynności manipulacyjne i konserwacyjne według wskazówek oficera magazynowego (prowiantowego).

115. Jako wozomistrz, tudzież jako komendant furgonów w ogólności, ma on powinności w §. 12. przepisane.

116. Co do spraw w punkcie 27 wymienionych podlega sierzant sztabowy oficerowi prowiantowemu.

§. 12.

Dla wozomistrza.

117. Wozomistrz (Wagenmeister) pułkowy lub batalionowy nadzoruje w obozie i w kantonowaniach połączone pociągi pułkowe (batalionowe).

Stara on się o to, aby żołnierze mieli żywność, konie, furaz i napój, tudzież nadzoruje wartowanie koni, utrzymanie wozów i uprząży w porządku, jakoteż naładowywanie i wyładowywanie.

Strudzone lub chore konie musi zastąpić końmi rezerwowemi lub forszpanowemi a dostawienia tychże ostatnich w czas zażądać.

118. Wozomistrz oznajmia żołnierzom pociągówym czas wyjazdu i miejsce zebrania się.

Przed każdym marszem stara się o to, by przy pociągu wszystko było przygotowane, tudzież by konie i wozy były w dobrym stanie.

Ma się on przekonać, czy są na wozach, do furgonów należące przybory i zważa na to, by wozy nie były przeładowane.

Podczas marszu komenderuje pociągiem bagażów. Ma on tam porządek utrzymywać i nie dozwolić, by kto nieuprawniony na wozie siedział.

119. Takie same powinności ma komendant pociągu potyczkowego i kolumny prowian-

tovej, tudzież sierżant sztabowy (podoficer), który jest do nadzorowania wozów amunicyjnych przeznaczony.

120. Wozomistrz ma ściśle baczyć na to, by się nikt nieuprawniony przy pociągu nie znajdował, tudzież by osoby cywilne, przy pociągu będące, miały pisemne legitymacye ze strony komendanta oddziału, a na lewém ramieniu przepisana czarno-żółtą przepaskę.

Każdy do pociągu należący furgon ma mieć przepisany napis.

121. Wozomistrz podlega oficerowi prowiantowemu, a przy połączonym pociągu bagażowym komendantowi tegoż pociągu.

W odpowiedni sposób reguluje się też podporządkowanie w komendzie przy pociągu potyczkowym (Gefechts-Train) i przy kolumnie prowiantowej.

122. Sierżant sztabowy (podoficer), do nadzorowania wozów amunicyjnych przeznaczony, podlega względem téj czynności komendzie tego batalionu, do którego wozy amunicyjne należą.

Gdy oddział wojskowy idzie do potyczki, obejmuje najwyższy (rangą najstarszy) podoficer rachunkowy komendę nad wozami amunicyjnymi.

§. 13.

Dla rusznikarza.

123. Rusznikarz (Büchsenmacher) odbywa należące do niego według instrukcyi ogłędziny, tudzież załatwia reparacye broni ręcznej, znajdującój się w zapasie augmentacyjnym i ma jak najusilniej wspierać oficera broni w wykonywaniu jego służby.

124. Za utrzymywanie broni ręcznej w należytych stanie pobiera on ryczałtową płacę, oznaczoną przepisami należytościowemi dla c. i k. wojsk. Prócz tego wynagradza mu się reparacye broni czystej.

125. Rusznikarz musi być zaopatrzony w przepisane narzędzia, tudzież instrumenta wizytacyjne i takowe w zupełnej liczbie i w użytecznym stanie utrzymywać.

126. Jest on za każdą z jego winy powstałą szkodę odpowiedzialny i kaucyą do wynagrodzenia takowej zobowiązany.

127. Przy oglądaniu broni ma rusznikarz z wszelką dokładnością postępować. Jeśli spostrzeże, że które części składowe karabina nie odpowiadają przepisom, ma to natychmiast zameldować.

Nie śmie on samowładnie ani reparacyj załatwiać ani wynagrodzenia od żołnierzy pobierać.

128. Rusznikarz prowadzi księgę reparacyj.

129. W wojnie ma rusznikarz broń ze-psutą w miarę czasu i środków o tyle naprawić, aby mogła być w potyczce użyta.

130. Rusznikarz podlega w sprawach broni oficerowi broni, zresztą zaś oficerowi prowiantowemu, a przy kadrze batalionu uzupełniającego przydzielonemu tamże kapitanowi.

§. 14.

Dla pomocników.

131. Pomocnicy rachunkowi (Rechnungs-Hilfsarbeiter) pełnią w kancelaryi rachunkowej pomocniczą służbę rachunkową według zarządzeń naczelnika kancelaryi czyli rachmistrza wojskowego (Truppen-Rechnungsführer); pomocnicy w kancelaryi okręgu uzupełnienia załatwiają sprawy uzupełnienia i ewidencji wojsk według wskazówek oficera okręgu uzupełniającego (Ergänzungsbezirks-Officier).

132. Pomocnicy rachunkowi podlegają co do służby kancelaryjnej naczelnikowi kancelaryi, względnie oficerowi okręgu uzupełniającego, zresztą zaś zawiśli są od tego oficera, który jest komendantem ich poddziału.

133. Do pomocników rachunkowych, którzy po złożeniu egzaminu fachowego do mianowania

oficerami rachunkowymi są zapisani, stosują się nadto postanowienia punktu 102.

§. 15.

Dla grajków.

134. Grajkowie (Spielleute) muszą umieć przepisane sygnały bębnić lub trąbić i swe instrumenta w należyтым stanie utrzymywać.

135. Mają być baczni na wszelkie sygnały i takowe natychmiast swemu komendantowi oznajmiać. Prócz sygnału alarmowego nie wolno bez rozkazu komendanta żadnego sygnału dawać lub odbierać.

136. Jeśli grajek towarzyszy parlamentarzowi, to powinien unikać rozmowy z nieprzyjacielem i nie śmie dawać żadnych wyjaśnień o stosunkach armii.

137. Dobosz (Tambour) lub trębacz kompanii podlega co do swego wykształcenia na grajka doboszowi lub trębaczowi batalionowemu.

138. Dobosze kompanii, którzy mają szarże frajtrów, pełnią w razie potrzeby powinności dobosza batalionowego.

139. Dobosz batalionowy wyucza doboszów kompanijnych i przydzielonych mu piechotników w przepisaniu bębnieniu i czuwa nad tém, by bębny były w dobrym stanie.

Jeśli dobosze batalionu są połączeni, prowadzi ich i kieruje ich grą.

140. Co do swęj służby jako dobosz batalionowy podlega adjutantowi batalionowemu, zresztą zaś zawisłym jest od téj kompanii, do której jest przydzielony.

Do téj kompanii uczęszcza też na naukę, o ile na to jego służba zezwala.

141. Do batalionowego trębacza od piechoty stosują się odpowiednio te same przepisy, co do dobosza batalionowego.

Ma on zręczniejszych trębaczy kompanijnych także w trąbieniu sygnałową trąbką batalionową wyuczyć.

142. Trębacz batalionowy od strzelców zachowuje się względem wykształcenia trębaczy kompanijnych jak trębacz batalionowy od piechoty.

Przy wszystkich wystąpieniach towarzyszy on komendantowi batalionowemu.

Podlega on względem swęj szczególniejszėj służby bezpośrednio adjutantowi batalionowemu, zresztą zaś oficerowi prowiantowemu.

143. Trębacz batalionowy ma obowiązek swego konia służbowego szanować i należytą pielęgnacyę, tudzież obsługę jego nadzorować.

Poza służbą wolno mu jeździć na tym koniu tylko o tyle, ile to do zaszanowania konia potrzebne.

Trębacz batalionowy jest także za należyte zaszanowanie rysztunku wierzchowego odpowiedzialny.

Żywienie i obsługiwanie konia, tudzież utrzymanie rysztunku w dobrym stanie, należy do dozorca, którego komendant batalionowy wyznaczy.

Na okucie konia pobiera trębacz batalionowy miesięczny datek ryczałtowy.

144. Dobosz pułkowy jest przełożonym nad wszystkimi szeregowcami, przydzielonymi do muzyki pułkowej.

Sprawuje on służbę wewnętrzną według wskazówek oficera prowiantowego podobnym sposobem jak przy kompanii, tudzież nadzoruje porządek i karność.

Dobosz pułkowy prowadzi muzykę pułkową przy wszelkich wystąpieniach, egzercyruje ją i wspiera kapelmistrza, bacząc na to, aby zlecenia tegoż względem ćwiczeń muzycznych punktualnie były spełniane. Wojskowe wyćwiczenie młodych szeregowców i wojskowe wykształcenie uczniów muzycznych do niego należy.

Dobosz pułkowy podlega bezpośrednio oficerowi prowiantowemu, a względem tych spraw muzyki pułkowej, które według zarządzeń komendanta pułku przez innego oficera mają być kierowane, temuż oficerowi.

Ma on sobie świadomość służby ekonomiczno-administracyjnej o tyle przyswoić, aby mógł oficera prowiantowego w prowadzeniu tych interesów wspierać.

Dobosz pułkowy ma się jawić codziennie przy odprawie komendy pułkowej.

145. Szeregowcy muzyki pułkowej podlegają doboszowi pułkowemu a co do muzycznego wykształcenia i kierownictwa kapelmistrzowi.

146. Szarżom muzyki pułkowej przypadają względem czynności poruczonych im w służbie wewnętrznej podobne powinności, jak przy kompanii.

§. 16.

Dla pionierów.

147. Pionierzy są do wykonywania zwyczajnych robót technicznych, które dla własnego ich oddziału wojskowego na marszach, w obozie, w kantonowaniach i w potyczce są potrzebne, a w danym razie także do budowy pieców polowych przeznaczeni i muszą się starać, przyswoić sobie te zdolności fachowe, których ich służba wymaga.

Mają oni rysztunek pionierski w komplecie i w dobrym stanie utrzymywać.

148. Podoficerów do pułkowego oddziału pionierów przydzielonych używa się za nadzorców partyjnych (Partieführer), w wewnętrznej służbie oddziału jako komendantów kamractwa i do służby sierżanta lub feldwebela.

Przynajmniej jeden z podoficerów musi być o tyle uzdolniony, aby mógł być komendantowi pułkowego oddziału pionierskiego w sprawach piśmiennych i rachunkowych pomocnym.

§. 17.

Dla nosicieli rannych i bandaży.

149. Noszący rannych (Blessierten-träger) są do pełnienia pomocniczej służby sanitarniej przy oddziale wojskowym przeznaczeni.

150. Podczas marszu, w obozie i w kantonowaniach, używa się ich do zaopatrywania maroderów i chorych dotyczącego oddziału wojskowego.

151. Podczas potyczki mają pełnić pomocniczą służbę sanitarną od linii potyczkowej aż do miejsc pomocy.

Wyszukują oni rannych, krzepią ich, udzielają im pierwszej pomocy i przenoszą ich potem na miejsce pomocy. Tych, których prze-

nieść nie można, należy uprzątnąć a poległych ile możności z bezpośredniej bliskości walczącego wojska oddalić.

W wojnie górskiej używa się nosicieli rannych także do pomocniczej służby sanitarnej na miejscach pomocy i do transportowania rannych z miejsca pomocy na miejsce bandażowań.

152. W czasie pokoju mają żołnierze, do posługi rannych przysposobieni, pełnić służbę pierwszej pomocy w wypadkach nieszczęśliwych.

153. Nosiciele rannych mają pełnić swe obowiązki z ludzkością i poświęceniem.

Jest im surowo wzbronioném zabierać ran-
nym lub zabitym jakiekolwiek przedmioty wartościowe.

154. Nosiciel rannych podlega w swęj służbie bezpośrednio przełożonemu podoficerowi.

155. Podoficerowie nosiciele rannych kierują służbą patrolną nosicieli rannych i nadzorują takową.

Baczą oni także na to, aby ranni, którzy iść mogą, udali się wprost i bez towarzystwa na plac pomocy.

156. Podoficer, pełniący służbę jako komendant oddziału nosiciele rannych, odbiera rozkazy od komendy swego oddziału wojskowego, przydziela podoficerom i patrolom

ich czynności i nadzoruje tudzież wspiera działanie swego oddziału.

We wszystkich téj służby dotyczących sprawach podlega on bezpośrednio komendzie swego oddziału wojskowego.

157. Nosiciele bandaży (Bandagen-träger) mają nosić oddany im materiał sanitarny, być zawsze przy lekarzach, do których zostaną przydzieleni i być im pomocni.

Podlegają oni temu poddziałowi, od którego zaopatrzenie otrzymują. Naczelnik lekarze jednak mogą nimi we wszelkich czynnościach sanitarnych bezwarunkowo rozporządzać.

§. 18.

Dla woźnicy i dozorey koni.

158. Woźnica (Fahrsoldat) ma mieć staranie o konie i doglądać ich.

Powinien on znać ich naturę i temperament i według tego się z nimi obchodzić; nie wolno mu znęcać się nad końmi, lecz ma on się starać, ich przywary z cierpliwością i łagodnością usuwać. Musi on je regularnie karmić, poić i czyścić; dopiero po zupełném zaopatrzeniu ich wolno mu iść za własnymi potrzebami.

Jeżeli w zwyczajnym stanie zdrowia lub zachowaniu się koni zajdzie najmniejsza zmiana, ma to natychmiast meldować.

159. Ma on znać wiek koni, numera zapisowe (Grundbuchs-Nummern) i ich nazwiska, tudzież wiedzieć, kiedy były ostatnim razem kute.

Powinien przyswoić sobie najpotrzebniejsze wiadomości względem kucia koni i najzwyczajnych środków leczniczych, a w wypadkach, gdy sam sobie jest pozostawiony, umieć pomódz swym koniom bezzwłocznie.

160. Woźnica musi się starać zupełnie wyuczyć jechania, kielzania, pakowania, zaprzęgania i wyprzegania.

161. Ma on swój wóz i uprząż w dobrym stanie utrzymywać, a każde uszkodzenie bez zwłoki meldować.

Woźnica czuwa nad tém, aby przydzielony mu wóz nie był przeładowany.

162. W razie alarmu ma konie jak najspieszniej zaprzęgnąć.

163. Na marszach winien dokładnie przestrzegać wszelkich przepisów, które dotyczą porządku i karności marszowój.

164. Dla uniknięcia zgnieceń od chomąta musi woźnica uważnie jechać.

Na dłuższych spoczynkach ma on zaraz po zsiądnięciu te miejsca grzbietu, na których

chomąt spoczywał, dłonią trzec i wygładzić, kopyta oglądać, popatrzeć, czy okucie w porządku i starać się, powstałe wady u wozu naprawić.

165. Woźnica nie śmie opuścić swego wozu pod żadnym warunkiem, nawet w wypadkach niebezpieczeństwa, musi się owszem starać wszelkimi siłami, aby dostał się z wozem na miejsce przeznaczenia.

166. Woźnica podlega wozomistrzowi, względnie zaś pełniącemu tę służbę podoficerowi.

167. Dozorca koni (Pferdewärter) musi się starać, aby się doskonale wyuczył siodłać konie, kiełzać, pakować i jeździć wierzchem.

168. Siodła i uprząż ma w dobrym stanie utrzymywać, azatém każde uszkodzenie natychmiast meldować.

169. Dla uniknięcia odgnieceń od siodła musi spokojnie siedzieć i uważnie na koniu jechać, przy dłuższych spoczynkach natychmiast po zsiądnięciu gurty popuścić, siodła wraz z okryciem zwolnić, a te miejsca na grzbiecie konia, które były przyciśnięte, dłonią pocierać i wygładzać. Przed ściągnięciem gurtów ma zważać na to, aby okrycie się nie fałdowało. Po każdym zsiądnięciu ma oglądać podkowry i popatrzeć, czy okucie jest w porządku.

170. Zresztą stosują się do dozorczy koni te same przepisy co do woźnicy.

171. Względem własnych koni podlega rozkazom tego, do kogo konie należą.

Lecz także względem tych koni jest obowiązany słuchać bezwarunkowo zarządzeń wychodzących od komendanta pociągu (części pociągu) lub od organów inspekcyjnych wewnątrz ich zakresu działania.

§. 19.

Dla rzeźnika.

(Przy armii w polu.)

172. Rzeźnik trudni się rzezaniem bydła dla swego oddziału wojsk, nadzoruje dogład i żywienie bydła rzeźnego przy wojsku się znajdującego, stara się o to, by ono było regularnie karmione i pojone, i prowadzi je według zarządzeń komendanta oddziału wojskowego (kolumny) za wojskiem. Jeśli które bydło zachoruje, ma to natychmiast meldować.

173. Celem dogładu bydła rzeźnego, celem karmienia i pojenia onegoż, do pomocy przy rzezaniu i pędzeniu należy mu dodać frajtrów lub piechotników, na którymi ma on bezpośredni nadzór.

174. Jako komendant pociągu (części pociągu) ma on także straż pociągową pod swymi rozkazami.

175. Rzeźnik musi znać swój fach i dotyczące go przepisy względem zaopatrzenia c. k. wojska, część II.

176. Rzeźanie bydła ma sprawować z uwzględnieniem przepisów istniejących dla policyi sanitarnój, regularnie i sumiennie.

Ani wojsko ani skarb nie śmiał ponieść szkody.

Podział mięsa wyśrutowanego między podziały przedsięwzięrze rzeźnik według zarządzeń oficera prowiantowego.

177. Jeśli się mięso w stanie wyśrutowanym dalej wiezie, to ma się rzeźnik starać o jego należyte przechowanie.

Rzeźnik dba także o utrzymanie w dobrym stanie przyrządów do rzeźnictwa potrzebnych.

178. We wszystkich sprawach podlega on bezpośrednio oficerowi prowiantowemu, musi atoli słuchać także zarządzeń komendanta pościgu bojowego lub wozomistrza, wydanych w ich zakresie działania.

§. 20.

Dla markietana.

179. Markietana przyjmuje się za kontraktem; tenże prowadzi markietaństwo jako

interes prywatny na własny koszt i własne ryzyko.

180. Obowiązany on jest utrzymywać w zapasie środki żywności przez komendanta oznaczone i jest uprawniony, mieć także inne artykuły żywności.

Wszelkie artykuły muszą być zawsze dobrej jakości.

Markietan jest dalej obowiązany, mieć przy sobie jednego lub kilku pomocników, na których się spuścić można.

Wóz i konie markietana muszą odpowiadać wymogom osobnemi przepisami ustanowionym.

Za dokładne wypełnienie przyjętych na się zobowiązań ręczy markietan swym materyałem, a markietan cywilny także kaucją.

181. Markietan podlega we wszystkich sprawach bezpośrednio oficerowi prowiantowemu.

Musi on słuchać rozporządzeń komendanta pociągu bojowego, wozomistrza lub organów inspekcyjnych w obrębie ich zakresu działania wydanych.

182. Markietanie podlegają wojskowej władzy dyscyplinarnej i wojskowemu sądownictwu.

Można na nich nakładać kary pieniężne lub ich od służby zupełnie usunąć albo też pociągnąć ich natychmiast do dalszej służby

wojskowej, jeśli do niej należą, albo wreszcie do ich miejsca rodzinnego odesłać.

183. Markietanie noszą czapkę wojskową, przepisaną czarno-żółtą przepaskę na ramieniu i muszą być nadto w legitymację zaopatrzeni.

184. Bliższe postanowienia są w przepisach względem przyjmowania i służby markietanów przy armii polowej zawarte.

§. 21.

Dla słuźebnika oficerskiego.

185. Słuźebnik oficerski jest do osobistych posług oficera przeznaczony.

Ma on okazywać każdego czasu wierność i przywiązanie do swego oficera, przynależne mu powinności punktualnie spełniać a przy tém być zawsze pomnym swych obowiązków żołnierskich.

Słuźebnik oficerski ma czuwać nad mieszkaniem swego oficera i nad jego własnością, w razie ranienia go albo zasłabnięcia starannie go pielegnować i w ogóle przy każdej sposobności strzedz interesów jego wedle możności.

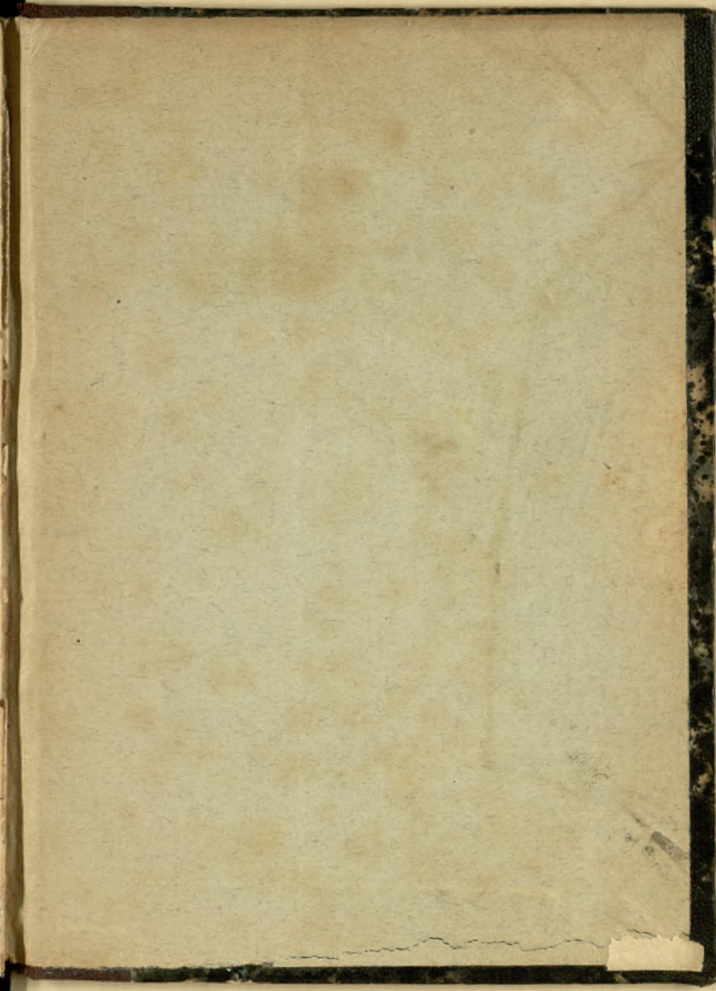
Jeżeli się oficerowi jego wydarzy nieszczęśliwy wypadek, który go w dyspozycyi ubezwładni, to słuźebnik ma się postarać o szybką

pomoc, a potem donieść o tém bez zwłoki przełożonej komendzie oficera.

186. Jeśli się oficerskiego służebnika używa do doglądu koni, to dotyczą go także przepisy w §. 18. zawarte.

187. Służebnik oficerski podlega temu oficerowi, u którego służbę pełni.

Biblioteka Śląska *Koup*

C034752 | 3

I

221 1890

Kzg 1 2857/67 100 000